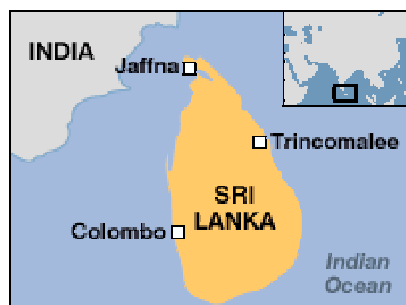

Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	315
Land:	Sri Lanka
Kilde:	Dansk Flygtningehjælp
Titel:	"Giv flygtninge en fremtid"
Udgivet:	August 2006
Optaget på baggrundsmaterialet:	10. november 2006

Sri Lanka

Senest opdateret: August 2006 af Dorte Smed

Indhold

1.	Baggrund
1.1	Befolkningen
1.2	Religion
1.3	Baggrund for konflikten
2.	Den seneste militære og politiske udvikling
3.	Menneskerettighedssituationen
3.1	Generelt
3.2	Arrestationer og tilbageholdelser
3.3	Retsvæsenet, herunder retsforfølgelse af grove menneskerettighedskrænkelser
3.4	Ytringsfrihed
3.5	Kristne og muslimer
3.6	Tortur
3.7	Forsvindinger
3.8	Arbitrære overgreb
3.9	Dødsstraf
3.10	Kvinder og børn
3.11	Børnesoldater
4.	Dansk asylpraksis
4.1	Generelt om praksis
4.2	Udsendelse af afviste asylansøgere
5.	Øvrige kommentarer
5.1	Tamilske flygtninge i Indien
5.2	Internt fordrevne
5.3	Tsunami
6.	Anvendte kilder

1. Baggrund

1.1 Befolkningen

Sri Lankas befolkning er på lidt over 19 millioner. Den største befolkningsgruppe er de buddhistiske *singalesere*, som udgør 74% af befolkningen og fortrinsvis bor i de sydlige og centrale dele af landet og taler singalesisk.

I det nordlige og østlige Sri Lanka lever de *srilankanske tamiler*, som udgør 10% af befolkningen. I 1800-tallet blev tamiler fra Sydindien importeret af briterne til teplantagerne i Kandy-området. Efterkommere af disse bor i det centrale højland ("*højlandstamiler*") og udgør cirka 8% af befolkningen. Højlandstamilerne har forholdt sig neutralt i borgerkrigen. Såvel de srilankanske tamiler som højlandstamilerne er hovedsageligt hinduer og taler tamilsk.

Hertil kommer 7% tamilsk-talende muslimer, der fortrinsvis bor på syd- og østkysten. Endelig tilhører 1% af befolkningen burghere (efterkommere af kolonister) samt de oprindelige stammefolk: Malay og Veddha.

Det officielle sprog i Sri Lanka er singalesisk, men tamilsk har siden 1988 ligeledes været anerkendt som et officielt nationalsprog. Singalesisk og tamilsk har forskellige sprogstammer, hvilket betyder, at singalesisk- og tamilsktalende personer ikke kan kommunikere via nationalsprogene. Engelsk anvendes derfor i vid udstrækning i massemedierne og administrationen og beherskes flydende af 10% af befolkningen.

1.2 Religion

Der er ifølge forfatningen religionsfrihed i Sri Lanka, men buddhismen indtager dog en særstilling. Af den samlede befolkning er cirka 70% buddhister, 15% hinduister, 7% muslimer og 8% kristne, hvoraf hovedparten af sidstnævnte er katolikker.

Buddhismen spiller en væsentlig politisk rolle i Sri Lanka. Staten har tætte bånd til munkeordenen, og ofte har buddhist-munke involveret sig i partipolitik. Borgerkrigen i landet udspringer imidlertid ikke af religiøse stridigheder, men af tamilernes kamp for selvstændighed i de nordlige og østlige dele af landet, hvor 90% af befolkningen er tamilsk.

1.3 Baggrund for konflikten

Sri Lanka blev i 1948 uafhængig af Storbritannien. Landet opnåede i de følgende årtier en positiv udvikling på en række områder såsom øget social velfærd og en konsolidering af de demokratiske strukturer. Sideløbende med dette sås en spirende singalesisk nationalisme, der særligt gik ud over de srilankanske tamiler og højlandstamilerne. Presset mod tamilerne gav stor modstand, og de etniske spændinger blev kraftigt forværret.

I 1948 blev tamiler af indisk oprindelse frataget deres borgerrettigheder, og man forsøgte at sende dem tilbage til Indien på trods af, at mange var født og opvokset på øen.

Årsagen til den singalesiske nationalisme skyldtes blandt andet, at briterne i landet under kolonitiden havde favoriseret tamiler og andre mindretal i forhold til det singalesiske flertal med hensyn til for eksempel uddannelse og ansættelse i administrationen. Dette mønster ønskede singalesiske politiske ledere at gøre op med, og de støttede i stigende grad en nationalistisk politik, der marginaliserede ikke-singalesere. Særligt indførelsen af singalesisk som det eneste officielle sprog i

1956 og uddannelseskvoter, der favoriserede singalesere, resulterede i tamilske protester og oprør.

De etniske modsætninger brød ud i lys lue i 1970'erne, da den tamilske separatistbevægelse "De Tamilske Tigre" ("Liberation Tigers of Tamil Eelam" – herefter refereret til som "LTTE") begyndte en militant kampagne mod regeringen i Colombo. Den tamilske modstand og drab på singalesere førte til gentagne anti-tamilske optøjer, hvoraf de værste fandt sted i 1983 med adskillige dræbte tamiler. Tilstanden i landet førte til en 19 år lang borgerkrig, som skønnes at have kostet mindst 65.000 mennesker livet.

2. Den seneste politiske og militære udvikling, herunder fredsprocessen

En våbenhvile blev indgået og fredsforhandlinger igangsat i 2002 med aktiv nordisk involvering. I april 2002 blev der oprettet en mission af nordiske observatører – Sri Lanka Monitoring Mission (SLMM) – der bestod af repræsentanter fra Norge, Sverige, Finland og Danmark, der skulle overvåge efterlevelsen af våbenhvilen i samarbejde med lokale observatører i seks distrikter i de nordøstlige provinser. Fredsforhandlingerne fandt sted af seks omgange i Norge, Tyskland og Thailand i 2002 og 2003. I forbindelse med forhandlingerne opgave LTTE deres hidtidige krav om en selvstændig stat og ved forhandlingerne i Oslo i starten af december 2002 var der enighed mellem parterne om, at Sri Lankas regioner fremover skal have udstrakt selvstyre og samles i en forbundsstat. På denne måde undgik man en deling af øen i to forskellige stater, og samtidig blev de tamilske tigers krav om øget selvstændighed tildels imødekommet ved en forbundsstatsmodel.

I april 2003 afbrød LTTE imidlertid forhandlingerne. De var blandt andet utilfredse med, at de singalesiske myndigheder ikke i større omfang rømmede militærets såkaldte "High Security Zones" - militærområder i det nordlige og østlige af landet, hvortil den tamilske befolkning har begrænset adgang. Desuden blev der ifølge LTTE ikke sat tilstrækkelige ressourcer af fra regeringens side til genbosætning af den internt fordrevne tamilske befolkning eller i øvrigt arbejdet for bekæmpelse af fattigdom i det nordlige og østlige af landet.

Forhandlingerne gav herefter ingen resultater. Umiddelbart efter tsunami-katastrofen ved årsskiftet 2004-2005 var der forhåbninger om, at LTTE og regeringens samarbejde om nødhjælpsarbejdet kunne have en positiv afsmittende effekt på fredsprocessen, men i løbet af 2005 viste det sig ikke at blive en realitet. Tværtimod var der i 2005 en stigning i antallet af drab og voldelige sammenstød mellem LTTE, en LTTE fraktion ledet af Karuna og det srilankanske militær.

Præsident Mahinda Rajapakse kom til magten ved valget i november 2005 med støtte fra partier imod fredsprocessen. Hen over årsskiftet 2005/2006 steg antallet af sammenstød mellem LTTE og militæret, og henover sommeren 2006 har landet oplevet en blodig opblussen af konflikten. Op mod 800 mennesker menes dræbt siden november 2005. LTTE har for første gang siden 2002 anvendt selvmordsbombere mod regeringspersoner, og disse og andre angreb er blevet hævnnet ved artilleri- og luftangreb mod LTTE-forlægninger i det nordlige Sri Lanka. Særligt områder omkring Trincomalee har været ramt af kampe. Bevægelsesfriheden har som følge af kampene været yderst begrænset i mange områder af landet. Frem til slutningen af juli 2006 fastholdt begge parter i konflikten, at de stadig stod ved våbenhvilen fra 2002. Officerer fra LTTE har dog siden udtalt, at våbenhvilen ikke længere eksisterer. Våbenhvilen er ikke afmeldt formelt, men med de seneste kampe må den under alle omstændigheder siges alene at eksistere på papiret.

I midten af maj 2006 foretog LTTE et selvmordsangreb på en af den srilankanske hærs kanonbåde, hvor den 18 mand store besætning blev dræbt. Som følge af dette og andre angreb fra LTTEs side satte EU i slutningen af maj 2006 LTTE på deres liste over terrororganisationer. Allerede i september sidste år havde EU indført omfattende rejserestriktioner mod medlemmer af gruppen. Beslutningen blev mødt med irritation fra flere nordiske lande, der som involverede i fredsprocessen frygtede, at denne beslutning ville stække fredsforhandlingerne kraftigt. Som reaktion på EU's beslutning om at sætte LTTE på listen over terrororganisationer nægtede LTTE at mødes med

repræsentanter fra EU-lande – Danmark, Sverige og Finland – der er deltagere i den skandinaviske observatør-mission SLMM. Pr. 1. august 2006 havde både Sverige, Finland og Danmark trukket sig ud af missionen, foranlediget af LTTEs krav herom samt LTTE's afvisning af at betragte observatører fra EU som neutrale.

3. Menneskerettighedssituationen

3.1 Generelt

Sri Lanka har tiltrådt adskillige menneskerettighedsinstrumenter herunder de to mest centrale FN-konventioner: konventionen om sociale, økonomiske og kulturelle rettigheder og konventionen om civile og politiske rettigheder. Herudover er FN's konvention om kvinders rettigheder, torturkonventionen samt børnekonventionen tiltrådt.

LTTE har under krigen anvendt terroraktioner - ofte mod civile mål - i deres kamp for en selvstændig stat. Den singalesiske hær er på den anden side kendt for grove overgreb med omfattende anvendelse af tortur, "forsvindinger" osv.

Regeringen oprettede i 1997 en menneskerettighedskommission, der som statslig organisation skal overvåge forholdene for personer, der er tilbageholdt efter undtagelseslovgivningen. Kommissionen har været kritiseret for ikke at være effektiv på grund af manglende ressourcer og politisk uvilje. De seneste oplysninger tyder dog på, at kommissionen har fået en tilførsel af ressourcer, men at den fortsat har et enormt efterslæb af sager og manglende evne til at tiltrække kvalificeret arbejdskraft. I 2004 havde kommissionen 4.500 verserende sager om menneskerettighedskrænkelser. Kommissionen har på den anden side opnået - en næsten - uhindret adgang til detentioner og fængsler i landet, hvilket er en vigtig forudsætning for deres arbejde. Den har også udarbejdet flere kritiske rapporter om menneskerettighedskrænkelser i landet.

Selv mens våbenhvilen kunne siges at være velfungerende mellem LTTE og regeringen, begik begge parter brud på menneskerettighederne. Under den seneste opblussen af konflikten er der igen alvorlig grund til bekymring over menneskerettighedssituationen i Sri Lanka.

3.2 Arrestationer og tilbageholdelse

De srilankanske myndigheder foretog under borgerkrigen omfattende ID-check og masseanholdelser af tamiler. Tilbageholdelserne skete uden de sædvanlige retssikkerhedsgarantier, da politiet med undtagelseslovgivningen (Emergency Regulations (ER) og Prevention of Terrorism Act (PTA)) kunne tilbageholde personer på et meget spinkelt grundlag og i længere tid uden domstolsprøvelse. ER var i kraft det meste af 2005 og har også været i kraft ind i 2006. PTA har ikke siden indgåelsen af våbenhvilen kunnet anvendes som grundlag for arrestationer, men ikke alle, der blev arresteret på grundlag af PTA, er endnu løsladt.

3.3 Retsvæsenet, herunder retsforfølgelse af grove menneskerettighedskrænkelser

De srilankanske domstole tillægges en uafhængig status i forfatningen, og dette respekteres af regeringen. Højesteret har gentagne gange afsagt domme om forfatningsstridig regeringsførelse. Problemet mht. menneskerettighedskrænkelserne er, at mange af disse forbrydelser aldrig når så langt som at komme for en domstol, om end der dog har været visse forsøg på at få menneskerettighedskrænkere dømt. I 1999 nedsatte statsadvokaten en særlig indsatsgruppe, der skulle efterforske forsvindinger og få skyldige personer - blandt andet fra sikkerhedsstyrkerne - dømt. Året efter påbegyndtes flere hundrede retssager som følge deraf, men der er kun blevet afsagt dom i ganske få af disse sager indtil nu, og dette hovedsageligt i sager med stor bevågenhed.

LTTE har deres eget selvbestaltede retssystem, hvor dommerne ofte ikke har nogen juridisk uddannelse eller kun i ringe omfang. Deres retssystem lever på ingen måde op til principperne for en moderne retsstat, og der er ingen uafhængighed i forhold til LTTE.

3.4 Ytringsfrihed

Ytringsfriheden nyder beskyttelse i både forfatningen og diverse love. I de seneste par år har der imidlertid været et stigende antal trusler og overfald mod journalister og andre tilknyttet de srilankanske medier, særligt de tamilske-sprogede medier har været udsatte.

Selvrensning blandt journalister, der arbejder i LTTE-kontrollerede områder, er udbredt.

3.5 Kristne og muslimer

Der er rapporter om chikane og overgreb mod kristne samt om angreb mod kristne kirker. Ofte har politiet været tilbageholdende med at yde beskyttelse i forbindelse med disse overgreb og har ligeledes været tilbageholdende i efterforskningen heraf.

Mange muslimer er blevet fordrevet fra deres hjem i LTTE-kontrollerede områder, og LTTE fortsatte i 2005 med at true og afpresse muslimer i de østlige dele af landet.

3.6 Tortur

Uanset forbudet i lovgivningen mod tortur, anvendes tortur fortsat i stort omfang af begge parter i konflikten. Tortur anvendes typisk under afhøring af tilbageholdte personer. Det er kun yderst sjældent, at myndigheds personer er blevet dømt for at udøve tortur.

Der er en vis tendens til, at den tortur, der udøves mod personer i militærets og politiets varetægt, i de senere år er blevet mere sofistikeret, således at der ikke efterlades ar eller andre mærker, der senere kan bruges som beviser. Dette skal formentlig ses som en konsekvens af en øget bevidsthed overfor disse overtrædelser internationalt såvel som nationalt.

Menneskerettighedsorganisationer har rapporteret om 20 personer, der i 2005 mistede livet som følge af tortur i politiets varetægt. Der har været rapporteret om børn udsat for tortur i politiets varetægt.

3.7 Forsvindinger

I 1999 fandt FN's "Working Group on Enforced or Involuntary Disappearances", at Sri Lanka havde verdens næsthøjeste antal uopklarede forsvindinger, og at der ikke blev gjort tilstrækkeligt for at opklare disse forbrydelser.

Selvom antallet af forsvindinger er mindsket siden fredsforhandlingerne påbegyndtes i 2002, er det stadig et stort problem først og fremmest i de LTTE-kontrollerede områder. I løbet af 2005 blev der rapporteret om 25 forsvindinger, som sikkerhedsstyrkerne skulle være ansvarlige for, og 10 forsvindinger, der blev tilskrevet paramilitære styrker med angivelig tilknytning til regeringen. LTTE fortsatte med at kidnappe civile; således var der i slutningen af 2005 rapporter om ca. 100 tilfælde af kidnappede civile.

3.8 Arbitrære overgreb

Der var rapporter om et stigende antal politisk motiverede drab i 2005 særligt i den østlige del af landet, men også i nord. Størstedelen af disse blev begået af LTTE, men også Karuna-fraktionen og militæret var angiveligt ansvarlige for drab på politiske modstandere i konflikten og på civile.

3.9 Dødsstraf

Dødsstraffen blev genindført i Sri Lanka i 1960 efter mordet på daværende premierminister Bandaranaike. Den seneste henrettelse fandt sted i 1976, og siden da er dødsstraffen blevet anset for afskaffet i praksis, fordi alle dødsstraffe automatisk er blevet konverteret til livstidsstraffe.

Præsident Kumaratunga lovede i 1999, at dødsstraffen ikke ville blive gen-aktiveret i hendes regeringstid. Ikke desto mindre annoncerede hun i november 2004, at dødsstraffen igen vil blive effektueret i forbindelse med voldtægt, mord og handel med narkotika. Årsagen hertil var mordet på en højesteretsdommer og den politimand, der fungerede som hans vagt. Drabene formodes at have relation til organiseret kriminalitet. Dødsdomme er siden blevet afsagt, men endnu ikke eksekveret.

3.10 Kvinder og børn

De seneste år har vist en alarmerende stigning i anmeldt vold mod kvinder begået af civile og soldater. Stigningen kan dog skyldes, at kvinderne ikke længere har en frygt for at anmelde overgreb. Mange overgreb i hjemmet er knyttet til alkoholmisbrug.

Seksuel vold mod kvinder foretaget af regeringens sikkerhedsstyrker forekommer stadig, og der er ikke tilfælde af retsforfølgelse af medlemmer af sikkerhedsstyrkerne.

Børneprostitution og børnearbejde er meget udbredt. Handel med kvinder og børn til disse brancher og slavelignende tilstande er heller ikke ualmindelig. Landet er desuden et populært rejsemål for pædofile sex-turister. Der findes ca. 5.000 drenge i alderen 8-15 år, der prostituerer sig i turistområderne. For de 15-18 årige er antallet noget højere.

3.11 Børnesoldater

LTTE er gennem årene blevet beskyldt for omfattende rekruttering af børnesoldater - nogle ned til 9 års alderen. På trods af et klart forbud mod rekruttering af børnesoldater i aftalen om våbenhvile er denne praksis fortsat.

I foråret 2003 aftalte LTTE, de srilankanske myndigheder og UNICEF en handlingsplan, der skulle sikre løsladelse af børnesoldater tilknyttet LTTE. Ifølge handlingsplanen løslades børnesoldaterne til transitcentre, før de reintegreres i samfundet.

Efter tsunamien i december 2004 er LTTE endvidere blevet beskyldt for at rekruttere børnesoldater fra lejre med internt fordrevne og forældreløse børn.

Heller ikke i 2005 har LTTE levet op til sine forpligtelser om ikke at rekruttere børnesoldater samt at løslade allerede rekrutterede børnesoldater.

I begyndelsen af 2006 beskyldte militæret LTTE for at intensivere rekrutteringen af børnesoldater. UNICEF afviste dog, at der var beviser for disse beskyldninger.

4. Dansk asylpraksis

4.1 Generelt om praksis

Siden starten af 2001 og frem til maj 2005 er 64 sager vedrørende srilankanske asylansøgere blevet behandlet i Flygtningenævnet. Af dem fik to meddelt opholdstilladelse i medfør af udlændingelovens § 7, stk. 1 (konventionsstatus), og ni fik opholdstilladelse efter § 7, stk. 2 (de-facto status). Der blev givet afslag til 53.

Der er meddelt asyl i sager, hvor ansøgeren kom med veldokumenterede forklaringer om torturovergreb. Desuden er der meddelt asyl, hvor asylansøgeren har forklaret om længerevarende til-

knytning til LTTE herunder deltagelse i kamphandlinger, og hvor Nævnet ikke har kunnet udelukke, at vedkommende kunne komme i de srilankanske myndigheders søgelys ved en tilbagevenden til Sri Lanka. Den seneste opholdstilladelse er meddelt i november 2004.

En enkelt sag omhandlede en mindreårig tamilsk pige, der havde været udsat for traumatiserende overgreb og derved blev meddelt de-facto status med henvisning til hendes subjektive frygt for tilbagevenden til hjemlandet.

Fra juni 2005 til marts 2006 har Nævnet truffet afgørelse i 14 sager, der alle er meddelt afslag på asyl. I sager hvor asylmotivet har handlet om ansøgers tilknytning til LTTE, har afslaget i Nævnet været begrundet med, at de udførte aktiviteter ikke kunne antages at have profileret ansøger i forhold til myndighederne.

Udlændingestyrelsen og Flygtningenævnet meddeler afslag til tamiler fra de nordlige eller østlige områder, der frygter overgreb fra LTTE's side, med henvisning til, at disse kan opnå beskyttelse i hovedstaden Colombo som et internt flugtalternativ.

4.2 Udsendelse

Danmark og Sri Lanka indgik den 18. august 1998 en aftale om hjemsendelse af srilankanske statsborgere, som ikke har ret til at opholde sig i Danmark. Aftalen indebærer blandt andet, at de srilankanske myndigheder udsteder rejsedokumenter også i de tilfælde, hvor udlændingen ikke medvirker til udsendelse. Sagsbehandlingstiden er typisk op til fire måneder, hvis udlændingen medvirker, og op til et år, hvis udlændingen ikke medvirker. Aftalen gælder frem til 18. august 2006 og forventes herefter yderligere forlænget.

5. Øvrige kommentarer

5.1 Tamilske flygtninge i Indien

I det sydlige Indien i Tamil Nadu opholder sig cirka 70.000 tamilske flygtninge fra Sri Lanka. Af dem opholder 65.000 sig i flygtningelejre.

Den indiske regering forsøgte i en periode at mægle og indsatte i 1987-90 tropper på Sri Lanka. Initiativet blev imidlertid en fiasko, og Indien har siden undgået involvering i den singalesisk-tamilske konflikt. I 1992 nedlagde den indiske regering et forbud mod LTTE-bevægelsen og militære aktiviteter i Tamil Nadu i det sydlige Indien. Dette skete efter mordet på premierminister Rajiv Gandhi i 1991, hvilket mentes at være blevet planlagt af LTTE.

5.2 Internt fordrevne

I september 2005 var ca. 450.000 mennesker fortsat fordrevne pga. tsunamien, mens ca. 350.000 fortsat – trods våbenhvilen – var fordrevne fra deres hjem pga. konflikten. Som følge af den seneste opblussen af konflikten er yderligere ca. 40.000 mennesker blevet fordrevet.

5.3 Tsunami

Den 26. december 2004 blev Sri Lankas nordlige, østlige og sydvestlige kyst ramt af Tsunami flodbølger som følge af et meget stærkt undersøisk jordskælv ud for Sumatra. Dette har givet anledning til en humanitær katastrofe af hidtil uset omfang. Omkring 30.000 mennesker blev dræbt og mere end 900.000 gjort hjemløse. Flodbølgen forårsagede desuden meget store ødelæggelser i de nævnte områder op til 200 meter ind i landet. Der skete omfattende ødelæggelser af boliger, skoler, lejre for internt fordrevne (welfare centres) samt infrastrukturen. Derudover har mange mistet deres indtægtsgrundlag.

6. Vigtigste kilder

- Amnesty International Annual Report on Sri Lanka 2005 samt diverse artikler
- Canadian Immigration and Refugee Board, Responses to individual information requests (www.irb.gc.ca)
- Human Rights Watch World Report 2006 samt diverse artikler.
- "Child Tsunami victims recruited by Tamil Tigers", Human Rights Watch, januar 2005
- Coalition to Stop the Use of Child Soldiers: Child Soldiers Global Report 2004, november 2004 (<http://www.reliefweb.int>)
- Udenrigsministeriet: Borgerkrig i Sri Lanka – en politisk status, august 2004
- UK Home Office, Country Information and Policy Unit: Country Assessment Sri Lanka, oktober 2004. (www.ind.homeoffice.gov.uk).
- UNHCR Centre for Documentation and Research: Background Paper on Refugees and Asylum Seekers from Sri Lanka, april 2004. (www.unhcr.ch)
- UNHCR Statistical Summary, marts 2005
- 2005 Country Reports on Human Rights Practices in Sri Lanka, U.S. Department of State, marts 2006. (www.state.gov)
- Freedom House: Countries at the crossroad 2006, Country Report – Sri Lanka
- Diverse artikler fra BBC, CNN, Relief Web og Reporters Without Borders 2006.